

Förord

Detta är inte en lärobok i estetisk tandvård. Det är inte heller en lärobok som behandlar bettfysiologiska symptom. Detta är i stället en bok om principer, giltiga för protetiska behandlingar, bettvård och flertalet ocklusala terapier.

De strategier som beskrivs i boken är allmängiltiga för restaurativ behandling av den enskilda tanden såväl som för stora protetiska behandlingar. Principerna illustreras till största del av tandstödd protetik, men har lika stor giltighet både för implantatprotetik och för avtagbar protetik.

Många helt eller partiellt tandlösa patienter har fått ett bättre och värdigare liv tack vare dentala implantat. Men implantatbehandling blir inte alltid den slutlösning som patient och behandlare hoppats på. Överlevnaden för tänder är högre än för implantat, och det gäller även för tänder med reducerat parodontalt fäste. Flera studier visar en högre förekomst av tekniska komplikationer för implantatretinerade konstruktioner än för tandstödd protetik, och bettets orginaldelar har definitivt inte spelat ut sin roll.

Det allra bästa är att använda sina protetiska kunskaper till att *inte* göra protetiska behandlingar, utan i stället till att vårda bettet. En häl-

Henry Beyron

sofrämjande och förebyggande grundsyn hos både behandlare och patient ger de bästa förutsättningarna för en god tandhälsa. Ett av de många uttryck som lanseras i boken – protetisk profylax – är väl så viktigt för bettets bevarande som annan odontologisk profylax. Alla tänder måste inte behållas, men det är en fördel att ha god insikt i vad förlusten av en specifik tand får konsekvenser för bettet som helhet.

Hur ett bett kan vårdas på bästa sätt och hur en harmonisk

funktion kan skapas och bibehållas är områden som sällan inryms i grundutbildningen för tandläkare. Denna bok kan därför fylla ett tomrum.

I Nordisk Klinisk Odontologi, NKO 1975 fanns ett kapitel "Bettrehabilitering med kron- och broprotetik" skrivet av 1:e hovtandläkare och odont dr Henry Beyron. Henry Beyron levde 1909-1992 och var verksam som tandläkare huvudsakligen i Stockholm. Kapitlet i NKO skrev Henry Beyron när han var på höjdpunkten i sin karriär. Han var publicerad såväl i Sverige som internationellt, han var en flitigt inbjuden föreläsare och var synnerligen högt aktad. Henry Beyrons kapitel i NKO ingick länge i kurslitteraturen vid grundutbildningen för tandläkare.

Våra exemplar av artikeln är tummade och vällästa. Understrykningar har gjorts med olika

pennor genom åren eftersom vi funnit nya pärlor i takt med att vår egen protetiska erfarenhet ökat. Vi har inte hittat något motsvarande i litteraturen som gett så mycket protetisk klokhet och direkt tillämpbara goda råd om hur biomekaniken kan tillämpas i kliniken.

Strax efter Henry Beyrons storhetstid kom implantaten, som i slutet av 70-talet hade fått en stark och även statusfylld ställning på arenan. Senare har den estetiska tandvården och keramiska material fått stor uppmärksamhet. I takt med att det vackra leendet kom i fokus hamnade biomekaniken allt mer i skuggan. Bettets, tandens och de dentala materialens krav på en biomekanisk plattform är emellertid lika höga idag som för 40 år sedan, och Henry Beyrons texter är lika aktuella. Material och tekniker förändras, men tuggapparaten arbetar evigt enligt samma principer.

I samband med kursgivning och vid samtal med kollegor noterade vi att Henry Beyron och mycket av de principer han stod för hade fallit

i glömska. Därför skrev vi år 2008 boken "Protetik i det försvagade bettet – En resa i Henry Beyrons fotspår". Boken fick ett mycket positivt mottagande och nu är vi glada att kunna ge ut den i en andra, utökad upplaga. Med stor respekt för Henry Beyron återpubliceras hans kapitel "Bettrehabilitering med kron- och broprotetik" i sin helhet som en del av denna bok.

I boken illustreras med rikliga kliniska exempel hur vi – med våra sammanlagda 78 år av "beprövad erfarenhet", dock utan kliniska kontrollerade studier – använt Henry Beyrons principer i kliniken. Med direkt tillämpbara vägar och tips hoppas vi kunna sprida den entusiasm vi själva känner för ämnet, kanske väcka en diskussion och – inte minst – bidra till en säkrare protetik i det försvagade bettet.

Karlstad augusti 2014

Bo Fransson

Annika Torbjörner